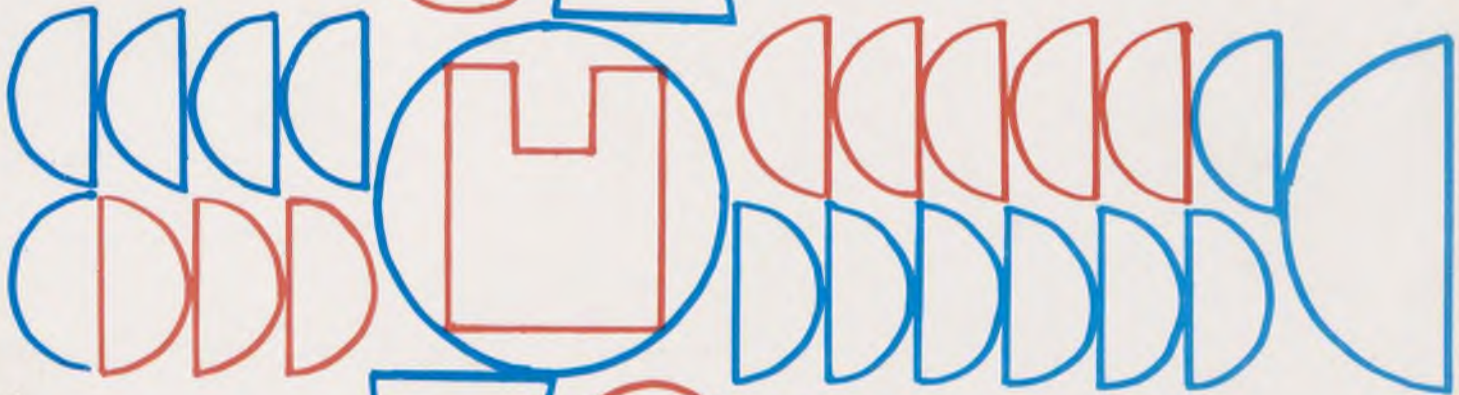

f. 631.

1975. 4.

ÉLJEN A VIL SÁROSPATAKI DIÁKNAPOK!

Nemes és hasznos hagyomány továbbélését üdvözölhetjük abban, hogy az idén nyolcadik alkalommal kerülnek megrendezésre a Sárospataki Diáknapok. Ezuttal újra találkoznak az ősi iskolavárosban három megye /Borsod, Szabolcs-Szatmár, Hajdu-Bihar/ és három nagyváros /Budapest, Miskolc, Debrecen/ fiataljai.

A diáknapok tulajdonképpeni célja igen egyszerűen meghatározható: ismerkedés, bemutatkozás. Hányféle lehetőség és mód van azonban arra, hogy csaknem kétezer fiatal diák megismerje egymást! Törekszünk is - minél gazdagabb, változatosabb program összeállításával - a legkülönbözőbb igények kielégítésére, hiszen ki ebben, ki abban érzi magát a legtehetségesebbnek, vagy fogalmazzunk így: mindenki más és más oldalról szeretné leginkább bemutatni önmagát.

Érdeemes visszapillantánunk, mi valósult meg jó szándékainkból az előző diáknapokon?

Az, első "összejövetelet" 1962-ben rendezték a már említett három megye részvételével. A diákoknak több művészeti ágban nyílt alkalmuk "oroszlánkörműket" megmutatni. Ezek a következők voltak: vers- és prózamondás, irodalmi színpad, szólóének és - hangszer, énekkar, népitánc; ugyanakkor pályamunkák írásával is próbára teheték erejüket a fiatalok.

A következő diáknapokra - 1963-ban - meghívták Heves és Nógrád megye fiataljait is. A műsor szintén bővült; erre az alkalomra szellemi vetélkedőt is hirdettek; s versenyt rendeztek a zenekarok és hangszeres kamaragyüttesek számára. /Ekkor két egymást követő nap a Magyar Televízió egy-egyórás közvetlen adásban adott izelítőt a pataki műsorokból./ Mindezekhez 1965-ben a diapályázat kiírása, 1967-ben pedig az amatőr kisfilmek benevezése járult.

Az 1969-es és az 1971-es, valamint az 1973-as diáknapokon lényeges "újítás" nem volt.

Az, ideai program minden eddigtől különbözik. - Találkozót szervezünk párt- és állami vezetőkkel, azonkívül ifjuvezetők számára. - Komplex műsorokat állítunk össze az alábbi művészeti ágakból: vers- és prózamondás, diákszínpad, szólóének és - hangszer, zenekar, hangszeres kamaragyüttes, énekkar, kamarakórus, népitánc, pol-beat, folk-beat és bábszínpad.

Magától értetődik, hogy a teljesítmények felmutatásával mindig együtt járt a minősítés, a rangsorolás, jollehet a diáknapokon nálunk korábban is érvényesült az olimpiák jelszava: nem a győzelem, hanem a részvétel a fontos!

Tény, hogy a tul nem szított versenyláz eddig általában hozzájárult a diáknapi seregszemle hangulatának emeléséhez. Nemes versen-gés alakult ki egyének és csoportok, iskolák és városok között. A bemutatható produkciók széles skálája biztosította, hogy egyik vagy másik területen csaknem minden meghívott iskola tanulóí elők elő helyezéseket érhettek el.

A diáknapok ugyan nem zsenikutatásra való, érdemes azonban megemlíteni azt is, hogy jól szolgálja a fiatal tehetségek kezdeti lépéseinek egyengetését.

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

VI. évfolyam

4. szám

1975 május

Hogy csak taláalomra ragadjak ki egy példát: 1969-ben verseiért arany oklevelet kapott egy Bari Károly nevű miskolci fiu.....

Az előző években az volt a gyakorlat, hogy a bemutatott produkciók és a különböző pályaművek nagy részét véglegesen itt, a helyszínen bírálták el szakértőkből álló bizottságok, s a záróünnepségen tartották az ünnepélyes eredményhirdetést.

Az idén a lebonyolítás módját nagymértékben megváltoztatták.

A beküldött pályaműveket és a benevezett előadók produkcióit előzetes megyei versenyeken országos zsűri értékelt, s a résztvevők így kapták meg az arany, ezüst, bronz stb. minősítést. Az arra érdemesnek tartott diákköltők, diákirók, Sárváron, a dia- és kisfilmesek, valamint a fotósok Pécsen, a képző- és iparművészeti ágakban indulók Szegeden már több napos, mindannyiuk számára élményt nyújtó, országos találkozón vettek részt.

Ilyen előzmények után a VIII. Sárospataki Diáknapok ra azok a csoportok és egyének jutottak el, akik márciusban a megyei diáknapokon aranyérmesek lettek. Ezáltal nagyobb nyomatókat kapott a diáknapok találkozó jellege ... A vendégek és vendéglátók élvezhetik a fesztiválszerű előadásokat, ha úgy tetszik: csupa verseny utáni "gálaesten" lehetünk jelen május 29. és június 1. között./ De azért akik a látott - hallott műsorszámokat véleményezni akarják, azok élhetnek a közönségsvavazás lehetőségével is: mind a négy komplex programot nyújtó színhelyen szavazólapok állnak a közönség rendelkezésére, és a leadott szavazatok száma dönti el, hogy Sárospatakon ki kap különdíjat!

A résztvevők valamilyen művészeti ág reprezentánsaiként jöttek Patakra; de az igazi jutalomban még itt részesülnek. E jutalom: az a pezsgő diákhangulat, amely több mint három napra áthatja a "Bodrog-parti Athént". Az alkalom, hogy közelebb kerüljünk egymáshoz. A sok kialakuló ismeretség és barátság, amelyért csak hálásak lehetünk. A szép és értelmes dolgok varázsa, a sikeres tanulmányi, politikai és kulturális munka gyümölcse: az ifjuság legteljesebb tagjainak seregszemléje ...

Szeretettel köszöntjük valamennyiőtöket Sárospatakon. Megteszünk mindent a találkozó sikere érdekében.

Szívélyesen üdvözlünk benneteket a KISZ Borsod megyei Bizottsága, a BAbZ megyei Tanács VB Művelődésügyi Osztálya, a Sárospataki városi Tanács VB Művelődésügyi Osztálya és a sárospataki Rákóczi Gimnázium KISZ-szervezete nevében.

Őszinte nagyrabecsülésel és tisztelettel fogadjuk azokat a tanárokat is, akik a szereplő diákok felkészítésére, illetve ide kísérésére vállalkoztak.

Kivánjuk, hogy minden résztvevőnek sok-sok kellemes és boldog, maradandó élményben legyen része.

Jó szórakozást! Éljen a VIII. Sárospataki Diáknapok!

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

T A L M A M A T E R

Uj KISZ-tagjaink ünnepélyes fogadalomtétele

Már hagyománnyá vált, hogy új KISZ-tagjaink hazánk felszabadulásának ünnepén tesznek fogadalmat. Így történt a folyó tanévben is; de ez a nagyszerű esemény most lényegesen különbözött az előzőektől.

Az idén csak olyanok lehettek KISZ-tagok, akik a Kiliánpróbát sikeresen "kiállták". Így ők, azt hiszem, büszkébben mondták a fogadalom szövegét, mert kiérdemelték, hogy a Kommunista Ifjúsági Szövetséghez tartozhassanak. Maga a fogadalomtétel nálunk mindig eseményszámba ment; ám a fogadalomtétel jelentőségét ez év áprilisában különösen növelte hazánk felszabadulásának 30. évfordulója.

Apárt, a tanács és az ifjúság vezetői által rendezett felszabadulási ünnepségen iskolánkból kb. 200 diák vett részt; az ő fogadalomtételüket sok száz helybeli lakos hallgatta büszkén, megelégedetten.

A KISZ Borsod megyei Bizottsága április 1-re szintén ünnepélyes fogadalomtételt szervezett Miskolcon. Ezen a megyei alapszervezetek küldöttei jelentek meg, hozzávetőlegesen 3000 fő. A fogadalomtételre 50 pataki fiatal kapott meghívást; köztük nemcsak gimnazisták voltak, hanem más pataki iskolák és ifjúsági alapszervezetek tagjai is. A fogadalomtétel Miskolcon, a Sportcsarnok előtti téren zajlott le, utána a Huszonötödik Színház előadásában a "Vörös Zsoltár" című drámát néztük meg.

Nekem nagyon tetszett az előadás újszerűsége; felkeltették figyelmemet a jelmezek, a díszletek. - Az ember, ha a színház szót hallja, hagyományosan egy rendkívül szép, hatalmas teremre gondol; nehéz függönyt képzel maga elé, festett világot, - Aminek a multkor voltam tanúja, az egészen más volt. Újszerűnek találtam, ahogyan a színészek kontaktust teremtettek a közönséggel, ahogyan kifejeztek valami eredetit. Itt nem csupán a szó művészetére gondolok, hanem a mozgásra, a dalokra, a tárgyjelképekre, a hang- és fényhatásokra is.

A mű adaptáció volt: a "Még kér a nép" c. film szinpadai változata. Nem eseménytörténetet adott, hanem a mult század végi, tragikusan elbukó magyar agrárszocialista mozgalom éltető erejére, a forradalmi hitre irányította a mai nemzedék figyelmét.

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

A L M A M A T E R

Valóságos színvonalú mitológia elevenedett meg előttünk: az igazi népi kultúra és az uri Magyarország cigányzenés álkulturájának küzdelme... De egy pillanatra sem fogott el kétség, hogy a két kultúra küzdelméből melyik kerül ki győztesen!

A "Vörözs Zsoltár" forradalmi revü, szertartás, a hangneme ennek megfelelően patetikus volt.

Előadás után még vitát rendeztek arról, hogy kit tarthatunk, kit tartunk a ma forradalmárának? A téma elég ismert az ifjusági mozgalomban, de szerintem a vita érdekesnek ígérkezett. Sajnos, már nem kapcsolódhattunk bele, mert hazajöttünk.

Azt hiszem, a "Vörös Zsoltár" mindenkinek maradandó élményt nyújtott, és akik jelen voltak az előadáson, megértették, hogy forradalmi hitre, lelkesedésre a ma emberének is szüksége van.

Azoknak a KISZ-tagoknak is, akiknek ünnepélyes fogadalomtételére április elsején került sor.

Iskolánk minden újonnan felvett KISZ-tagjának élményekben gazdag, tartalmas mozgalmi életet kívánok.

P i k ó K l á r a
III. E

A DIÁKÖNKORMÁNYZAT MULTJA ÉS JELENE SÁROSPATAKON

Mindenki ismeri a mi diákéletünket, de talán annál kevesebben a régi kollégium növendékeinek életét.

Volt egyáltalán 400 évvel ezelőtt önkormányzat? Igen, volt! Persze nem ilyen formában, mint most. Már akkor is létezett házirend, amelyben az igazgató, a nevelők, a segédtanítók, a tanulók jogait és kötelességeit foglalták össze. Ezt I. Rákóczi György utasítására 1621-ben készítették el.

Nekünk már furcsák az olyan dolgok, mint pl. az, hogy un. janitorok őrködtek az iskola kapujában, éjszaka pedig a vigilek tartottak ügyeletet.

Bizonyos azonban, hogy a diákok teljes egészében birtokolták az iskolát; minden gonddal - bajjal nekik kellett megbirkózniuk.

Ők takarították a tantermeket, az udvart, a folyósókat, az iskolakertet. Ők gondozták a kollégium szőlőjét, árulták a bort és tartottak szolgálatot a könyvtárban.

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

A L M A M A T E R

Még vakáció idején is őrizték az iskolát az un. remanensek. Sőt egyéb feladatokat is elláttak: diákok ápolták beteg társaikat és a halott tanulókat vagy tanárokat is ők vitték ki a temetőbe ... Ilyenek voltak az akkori diákok elfoglaltságai! De önállóságban, helytállásban náluk nem volt hiány ...

A mi világunk teljesen eltér az elődeinktől. Ezért is érthető, hogy nekünk mást jelent a diákonkormányzat.

Persze a fogalom nem ismeretlen előttünk, hiszen "az öngazgatás" nálunk az egész tanulmányi időben jelen van valamilyen formában. Fontos szerephez jutnak az iskola és a kollégium élétének az irányításában, szervezésében a közülünk választott iskolavezető ség és diáktanács révén. E testületek azok, amelyek - tanáraink segítségével - szervezik a különböző programokat, rendezvényeket. Átjuk teljesülnek a kívánságaink is. Így kerülhet sor a szabad véleménynyilvánításra. De számos kisebb fórum is van, ahol közösen megbeszéljük problémáinkat. A vertikális KISZ-szervezet is a diákság öntevékenységének fokozására törekszik ...

Az önkormányzat leginkább látható formája az iskolában az ifjúsági nap. Tudvalevő azonban, hogy a kollégiumban már ifjúsági hétre is sor került.

Ha ifjúsági nap van, akkor pl. az iskolában diákok tartják az órákat. Hasznosnak tartom ezt a kezdeményezést, mert változatosságot jelent az életünkben, hozzászokunk a közönséghez, a szerepléshez és az önállósághoz.

Komoly felkészülést is igényel egy-egy óra megtartása. Ilyenkor az "Ifi-tanárok at" két oldalról is éri kritika: egyrészt az osztálytársak, másrészt a tanárok mondanak véleményt munkájukról. Így hát nem könnyű feladat az óratartás! De azért jólesik belekóstolni egy kicsit a tanári életbe is. Ily módon sokszor sikerül megérteni bizonyos helyzetekben a tanárainkat.

Délutánonként közös program szokott lenni, a nap nevéhez illően.

A kollégiumokban is igen felelősségteljes munka folyik az önkormányzati napon. Sokat kell tenni mind az ifjúsági nevelőknek, mind az ifjúsági igazgatóknak. Nagyon jelentős, hogy ilyenkor az ifjúsági hét programját a tagság javaslatai alapján a diáktanács állítja össze. Természetesen a program végrehajtása is a diáktanácsra vár.

Talán a fokozott önállóság bizonyítéka az, hogy az ifjúsági nevelők bírálnak is. Ha kell jutalmaznak, dicsérnek, de ha szükségét látják, "megintik" társaikat. Tehát nemcsak a népszerű feladatokat, hanem a népszerűtlenekeket is elvállaljuk. Az ifjúsági nap hatásosságát mutatja, hogy ilyenkor nincs lazulás a fegyelemben.

Az ifjúsági hét végeztével nyílt fórumokon történik a "véleményezés": az évfolyamokon, a nevelők között, és végül a diáktanács is értékeli a maga munkáját. Így tudjuk kijavítani az esetleges hibákat. Mindenki lelkesedik az ifjúsági napokért, és igénylik őket.

A L M A M A T E R

Elmondhatjuk te hát, hogy nálunk a diákonkormányzat fejlett szinten áll. Széles körben érvényre jut a diákság vállalkozó szelleme, felelősségtudata, tenni akarása.

Látva, hogy helyt tudunk állni, még több lehetőséget kell adni a számunkra! Természetesen úgy, hogy közben nem mondunk le nevelőink őszinte se gitségéről, jóindulatu taná csairól, bátorító pillantásairól..

K m e c z K a t a l i n
IV. D

A Z U N E S C O S Z E L L E M É B E N

Itt van az év vége, az egész éves munka összegezésének és értékelésének időszaka. Mielőtt azonban hazautaznánk, hogy élvezzük a nyári szünet örömeit, nézzük meg, mit csináltunk ez alatt a tíz hónap alatt az UNESCO szellemében! Mit terveztünk, és mi valósult meg belőle?

Az első és legfontosabb teendőnk volt, hogy megismertessük az iskola új tanulóit, az elsősöket az iskola UNESCO-életével, s így magának az UNESCO szervezetének célkitűzéseivel és jelentőségével. Ezt úgy hajtottuk végre, hogy rövid ismertetőt helyeztünk el minden osztályban /nemcsak az elsős osztályokban!/ az UNESCO szervezeti felépítéséről, s ezt mint témát külön is ajánlottuk az osztályfőnöki órák anyagához. Meg kell állapítanunk, hogy az UNESCO-munka iránti érdeklődés - sajnos - nagyon kicsi volt. Mindössze egyetlen új első osztályos tanuló /I. B/ jelentkezett az UNESCO-körbe.

Ezuton is szeretnénk egy tévhitet eloszteni: azt, hogy ebbe a körbe elsősorban a B osztályok tanulói jelentkezhettek. Az angol nyelv ismerete ugyanis nem követelmény, hiszen az összejövetelek és a különböző rendezvények, műsorok magyar nyelven folynak.

Azt, hogy milyen hasznos a különböző osztályok összefogása az UNESCO-élet színesebbé tételében, több rendezvény is bizonyítja.

A Bolyai-ünnepségen a két világhírű szerzett Bolyairól emlékeztünk meg. Rapcsák András egyetemi tanár előadása, az irodalmi színpad által bemutatott Német László-dráma egyik részlete sok di-

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

A L M A M A T E R

ákban keltette fel az érdeklődést a matematika és a két híres matematikus élete és munkássága iránt. Erre az alkalomra a matematika szakörösök képekkel illusztrált műsort állítottak össze Erdélyről, a Bolyaiak szülőföldjéről ...

A IV. A osztályosok szovjetunióbeli látogatását bemutató estjéről annak idején az "Észak-Magyarország" c. lap is megemlékezett. Az est a színesség, változatosság, szervezethez és jó hangulat jegyében zajlott le ...

A múlt félévben végre birtokba vettük iskolánk szép disztermét is. Az átadáson részt vett Béres Ferenc énekművész és Fekete Gyula író. Disztermünk azóta is sok kulturális műsor megrendezésére adott és ad lehetőséget.

A diszteremben szerepelt a lengyel "Zlatnianska" néptáncgyűttes is. Az együttes műsora belevágott az UNESCO-elképzelésekbe: a nemzetközi megértésre és barátságra nevelt ...

Ilyen értelemben jó szolgálatot tett a "Ki tud többet a Szovjetunióról?" c. vetélkedő is.

A hagyományos Kazinczy-ünnepség ebben az évben sem maradt el. A Széphalmon adott irodalmi műsor a II. B, a II. D és a II. F osztály munkáját dicsérte.

A kisebb méretű rendezvényeken aránylag kevesen jelentek meg, jóllehet ezek is éppoly hangulatosak, érdekesek és hasznosak voltak, mint a nagyobb szabású "vállalkozások". Jó példa erre Koncz Éva tanárnő élménybe számolója franciaországi utjáról, vagy Hegedüs Irén és Kiss Bertalan III. A osztályos tanuló ismeretterjesztője a nyíregyházi orosz nyelvi táborról.

Minden alkalmat igyekeztünk megragadni arra, hogy bizonyítsuk: az UNESCO-kör él és dolgozik. Éppen ezért gyakran álltunk nyilvánosság elé a KISZ-híradó felhasználásával is. Az első félévben megemlékezést tartottunk az NDK megalakulásának évfordulójáról, a második félévben a Zeneakadémia megalapításának 100 évfordulójáról.

Ez az év a nők nemzetközi éve. Ezért különösen fontos volt számukra a március 8-i műsor, melyet a KISZ-híradóban hallhattatok.

A L M A M A T E R

Megemlékeztünk arról a harcról is, amelyet a nők folytatnak világszer-
te egyenjogúságuk megszerzéséért.

Mivel ápoljuk az UNESCO-gondolatot, nagy örömünkre szolgált,
hogy a kiállító szekrény előtt gyakran álltak meg diáktársaink, és
eltöprengtek a képek láttán ...

Külön érdemes megemlítenem a III. A osztály március 22-én ren-
dezett lengyel estjét, mert talán ez a műsor valósította meg a legszin-
vonalasabban az UNESCO egyik legfontosabb célját; azt, hogy más,
hozzánk igen közel álló népeket és kulturákat ismerjük meg.
Ugy vélem, hogy Czövek István tanár urnak és osztályának ez a
vállalkozása követendő példa.

A királyhelmei gimnáziummal fenntartott kapcsolataink ebben az
évben is bővültek. Iskolai szavalóversenyünkön és a Szép Magyar Be-
széd Versenye iskolai fordulóján testvériskolánk képviselői is részt
vettek. A tanítók napjára Dobay tanár ur vezetésével tanári küldöttség
utazott hozzájuk. A királyhelmei labdarugócsapat május 1-én patakiak-
kal játszott barátságos mérkőzést. Sportolóink - Szücs Mihály tanár ur
vezetésével - Királyhelmei sporttalálkozón vettek részt.

Ezek után a terveinkről szólok néhány szót.

Készülünk a jövő tanév elején Sopronban megrendezésre kerülő
országos találkozóra, amelyen az UNESCO asszociált iskolák beszélnek
meg eredményeiket, munkájukat, feladataikat.

A jövő tanévben is több ismeretterjesztő előadást és kulturális
műsort szeretnénk rendezni. Tervünk megvalósításához azonban az iskola
diákságának fokozottabb segítségét kérjük. Aki úgy érzi, hogy szívesen
bekapcsolódnak és örömmel vállalná részt feladataink megoldásából, azt
hívjuk és várjuk az iskolai UNESCO-körbe.

Az 1974/75. tanév eredményes munka után jó nyaralást kívá-
nok mindenkinek az UNESCO-kör nevében.

K o c s i s J u d i t

II. B

O R O S Z L Á N K Ö R M Ö K

És akkor is...

És akkor is megy tovább
az élet
és akkor is fujtatnak
a gyárok
és akkor is megmaradnak
neked
az álmaid a vágyak
    ha már ezüstösen
    csillog a hajad
    ha már reszket a
    kezed és
    ránkos az arcod
    ránkos a lelked
    egy nagy gyűrődés
    az egész életed

És akkor is egyedül leszel
mert csak a magány teljes
És akkor is hiszel
hogy még jön valami
    neked
Mert nem remélni bűn

T ó t h I r é n
IV. B

André Maurois: Egy vadász bemutatkozása
/LES DÉBUTS D'UN CHASSEUR/

Amikor megérkeztem Afrikába, szerettem volna belépni egy vadászklubba. De a klub szabályzata kimondta, hogy legalább egy oroszlánt el kell ejteni ahhoz, hogy az ember klubtag lehessen.

Fegyverekkel felszerelve estefelé indultunk el néger társammal, hogy elhelyezkedjünk a leshelyen, a közeli forrásnál, annál a forrásnál, amelyhez az oroszlán jár vizet inni.

Már leszállt sz éj, amikor megzörrentek a gallyak, s a bokor fölött feltűnt egy oroszlán feje. Észrevehetett bennünket, mert felénk nézett. Céloztam és lőttem; a feje eltűnt a bokor mögött, de az orra még látszott egy pillanatig.

Második lövés: ugyanaz az eredmény. Az állat lehuzta a fejét, majd ismét felemelte. Teljesen nyugodt voltam, hiszen 16 töltény volt a puskámban.

O R O S Z L Á N K Ö R M Ö K

Harmadik lövés, negyedik lövés, ugyanaz a játék. Kiábrándultam. Nagyon, nagyon ügyetlen lehetek... A tizenötödik lövés után az állat még felemelte a fejét.

"Ha ezt is elhibázod" - mondta a néger társam, "akkor ez minket fölfal".

Nem válaszoltam neki... "Ez alkalommal nem téveszthetem el," mondtam magamnak. Gondosan céloztam, és lőttem. Az állat elesett. Egy másodperc... kettő... tiz, és nem állt föl többé. Vártam még egy kicsit, azután követtem néger társamat:

"Nézzük, mi az eredmény..."

- Az oroszlán!

- Tizenhat oroszlán! és mindegyiknek az egyik szeme kilőve.

Igy mutatkoztam be.

Franciából fordította: B o d n á r A n n a IV. E oszt.tan.

Vágy

A hajnal szerelmese vagyok
A tűnő éj asszonya
A semmiben várom a napot
Egyesülni vele szerelmesen
... a reményben

Fohász

Nyilj ki, nyilj ki harmatvirág
hallasd néha szived dalát
Kőbe zárt magány bánatod
mit fel nem oldozott még
senki

Romlás

A szürke nappal átfordul
a korom éjbe;
Valami huz,
leránt a mélybe.
Utad figyelik,
és mohón várják
tapasztalataidat.

Nüansz

A szárnyaló lélek
a homályt kedveli.
Fél, hogy a Nap szétolvasztja
viaszszárnyait,
és a kopott gondok igazsága
fehériti meg hajszálaikat.

Jegyzet

Vége a semminek
Ugyhogy most már igazán
kezdődhetne valami

D o h á n y o s K l á r a
IV, B

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

O R O S Z L Á N K Ö R M Ő K

Jacques Rémy: Ha a világon mindenki..

/SI TOUS LES GARS DU MONDE.../

Mottó: "Ha a világon mindenki barát lenne
És kéz a kézben járna,
Holnapra beköszöntene a boldogság."

Az Atlanti-óceánon egy halászhajó fedélzetén hirtelen megbetegedett egy matróz. Komoly baja támadt, és az egész személyzetet veszély fenyegette. A segélykérő rádióhívás elveszett egy mágneses viharban.

Véletlenül egy rádióamatőr, egy kongói néger meghallotta ezt a hívást. Jelentette egy belga mérnöknek, aki kapcsolatot teremtett a párizsi Pasteur Intézettel.

21 óra 50 perc: az Északi-tengeren.

A svéd halászhajó, a "Maria Sorensen" lassan halad előre. A hajó kihaltak látszik.

Larsen, a hajó kapitánya egy kabin felé megy. Bent az ágyon egy sápadt ember fekszik. Szenved. Nagyon beteg. A kapitány semmit sem ért ennek az embernek a betegségéhez.

Ezalatt a fia, Olaf tovább próbálkozik a segélykéréssel.

- Itt KTX... KTX... Segélykérés minden állomáshoz. Sürgős hívás.

Órákon át ismétli ezt a jelzést, de a mágneses vihar miatt nem tud kapcsolatot teremteni senkivel. Elvannak szakadva a külvilágtól.

22 óra: Kongó.

Egy rádióamatőr, a fiatal kongói néger, Étienne rövidhullámra állítja a rádióját. Minden hívásra ismétlődik a hang:

Itt... KTX... KTX... Sürgős segítség! Hallanak minket?

Jóllehet Étienne nem beszél angolul, ismeri a rádióamatőrök S.O.S. jelét. De nem tud válaszolni. Étienne elhatározta, hogy elmegy egy husz kilométerre lévő faluba, Tituibe, a belga Lalande mérnökhöz.

23 óra: Tituiben.

Amikor Étienne megérkezett, Lalande mérnököt éppen a rádió előtt találta. Minden hívásra ismétli a hang,

S Á R O S P A T A K I   K R Ó N I K A

O R O S Z L Á N K Ö R M Ő K

- Halló, itt KTX... KTX... Segélykérés minden állomáshoz.

A mérnök rááll a hívásra:

- Halló, KTX... KTX... itt TRZ... TRZ. Hallottuk a hívást.

Larsen kapitány:

- Orvosi tanácsot szeretnék kérni. A hajómon egy beteg van.

Lázás. Nem tudjuk, hogyan lehetne a szenvedésén enyhíteni.

23 óra 15 perc: Tituiben.

- Halló, KTX... Itt TRZ... ne hagyja ott, hallgatom. Igyekszünk kapcsolatot teremteni a párizsi Pateur Intézettel.

0 óra 25 perc: A "Maria Sorensen" fedélzetén.

A hajó összeköttetésben van az Afrikában lévő Lalande mérnökkel, ő pedig egy nápolyi rádióssal, aki továbbítja az üzenetet doktor Marcier-nek Párizsba.

- Irja le a betegség tüneteit - kéri a doktor.

- Habzik a szája... a testén kiütések.

A hír rádióról rádióra terjed.

Doktor Marcier hangja tisztán hallható:

- Hajójukon egy komoly beteg van. Az egész legénység veszélyben.

Egy percet sem szabad veszíteniük, hogy megmentjük a "Maria Sorensen" legénységét. Doktor Marcier átadja a Pateur Intézet szérumát egy pilótának, aki Orlyból Berlinbe viszi.

A berlini repülőtéren egy amerikai vette magához a szérumot, melyet aztán egy szovjet repülőgép szállított Oslóba, Norvégia fővárosába. Onnan egy norvég repülőgép vitte a hajóhoz.

8 óra 45 perc

A repülőgép a "Maria Sorensen" fölött köröz.

A pilóta hívja a hajó kapitányát:

- Larsen kapitány! Ledobom ejtőernyővel a szérumot.

Néhány perc múlva a pilóta:

- Kapitány, most visszatérek. Óhajt valamit közölni?

- Mondjon köszönetet mindazoknak, akik segítettek bennünket.

Fejezze ki hálánkat különböző országok /Kongó, Belgium, Franciaország, Olaszország, Amerika, a Szovjetunió, Norvégia/ embereinek

---

O R O S Z L Á N K Ö R M Ő K

---

szolidaritásukért a tragikus haláltól megmentett "Maria Sorensen" svéd halászhajó legénysége nevében.

Franciából fordította: K o l e s z á r E r z s é b e t , IV. E

NAPLÓRÉSZLET

Aztán megérkeztem.
Nem kémények erdejébe,
hegyek közé.
Megmászni könnyű, lenézni fáj.
Látom a messzi-messzi tájat,
ahonnan jöttem,
ahol a fű selymes s a szél cirogató.
Látom a hajnali utcát
a háztetők vizes s az aszfalt
foltos köpenyében.
Érzem a tejjivók meleg kávéillatát.
Hallom a gőzkalapácsokat,
amint éjszaka halkán belekonganak a
csendbe .
Álmomban otthon vagyok.
Barátaim között.
A kék ég alatt sárga templom,
előtte emberek, virágok,
a Kossuth-szobor...
Emlékszem még az indulásra.
Ott voltál Te is.
S az éjeket, miket Tőled kaptam,
vörösre festem.
És fáj minden ecsetvonás.

C s ó k a G y ö r g y
III. B

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

DISPUTA

Lesz-e "A pataki diákvilág anekdotakincse" két kötetének folytatása?

Elég sokat tudunk már iskolánk multjáról, történetéből; kevés azonban közöttünk az olyan fiatal, aki a pataki diákvilág régi kincseit a könnyes-derűs "eseteket", a színes anekdotákat és adomákat is ismeri... Pedig néhány évtizeddel ezelőtt két kötetben publikálták őket!

1926 decemberében jelent meg "A pataki diákvilág anekdotakincse"-nek első kötete. Szerkesztője, Dr. Panka Károly sok egykori diákunk közreműködésével gyűjtötte össze és tette hozzáférhetővé a híres pataki diákok mulatságos és mulattató történeteit..

Dr. Panka Károlyt munkájában - többek között - Maklár Pap Miklós, Dr. Rácz Lajos és Harsányi István professzor támogatta; az iskola részéről ők nézték át a kötetet, valamint Dr. Trócsányi József, a főiskola gazdasági választmányának elnöke.

Az első kötethez az anyaggyűjtés több mint 8 hónapig tartott. A kötet árusításából származó összeget a Sárospataki Diákok Országos Szövetsége jótékony célokra fordította. Ebből az összegből készítették el az első világháboruban hősi halált halt volt pataki diákok második emléktábláját. /Az un. nagyporta falán látható! / Az emléktábla avatása 1928. október 6-án nagy ünnepségek közepette zajlott le.

Az első kötetet nemsokára - 3 év múlva - követte a második kötet megjelenése... Ennek a kiadványnak az összeállítását nagymértékben elősegítette Maklár Pap János ny. tanár, Dr. Forgón Lajos ny. postaigazgató, Komjáthy Sándor ny. tanár stb. szorgalmas munkája. A második kötet árusításából befolyt pénzt is szép és nemes célokra fordították. 1931-ben - iskolánk alapításának 400. évfordulójára - az iskolakertben ebből állították fel két híres pataki diák, a nyelvújító Kazinczy Ferenc és a 14. aradi vértanu, Kazinczy Lajos szobrát.

A két kötet kiadásával - két világháború között - az volt a cél, hogy megismertessék, közkinccsé tegyék a híres pataki diákok tisztes elődeink - humoros, olykor komoly " eseteit ".

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

D I S P U T A

Mindezt azért mondtam el, mert értesüléseim szerint a "Pataki Diákok Baráti Társasága - a Sárospataki Diákok Országos Szövetségének jogutódja - nemrég tervbe vette a harmadik anekdotáskötet kiadását. Ez év márciusában Budapesten, a Hazafias Népfront I. kerületi épületében el is hangzott a megjelent pataki öregdiákok előtt az anyaggyűjtésre való felhívás. /Persze ezt a szép fővárosi gesztust megelőzte a Pataki Diákok Baráti Társasága miskolci csoportjának a kezdeményezése: ez "A pataki diák és tanár az anekdoták tükrében" címmel tavaly eredményes pályázatot hirdetett./

A harmadik kötet - a tervek szerint - 1931-től 1952-ig, iskolánk államosításáig ölelné fel az anekdotákat. A PDBT tagjai szeretnék, hogy - ha hamarabb nem megy - legalább 1981-re, iskolánk fennállásának 450. évfordulójára megjelenjen a várva várt kötet.

Dr. Harsányi István, a PDBT budapesti csoportjának egyik szószólója úgy tájékoztatott, hogy az anekdotás-kötet kiadási költségeinek előteremtésekor számítani lehet a BAbZ megyei Tanács illetékesei - Dr. Ladányi József, a megyei tanács elnöke és Bujdos János, a művelődésügyi osztály vezetője - jóindulatu támogatására is.

Nem tudom, vannak-e már a leendő anekdotáskötetnek szerkesztői és szerkesztési elvei, de az feltételezhető, hogy a kiadvány megjelenését szorgalmazók jó néven veszik "önkéntesek" bekapcsolódását is az anyaggyűjtésbe. Ezért kérek benneteket, ha szüleitek vagy ismerőseitek körében régi pataki diákot találtok, vonjátok be őket a gyűjtőmunkába. Ez hasznos cselekedetnek számítana, mert elősegítené mintegy 20 év kallódó anekdotaincscének megmentését..

Csak azt nem tudom, gondolt-e vagy gondol-e már valaki a majdnem negyedszázados állami Rákóczi Gimnázium anekdotaincscének a feldolgozására is?

T a k á c s G a b r i e l l a
III. E

V I S S Z A P I L L A N T Ó   T Ű K Ő R

100 éve halott Izsó Miklós, a volt pataki diák

"Tisztelt gyülekezet! Egy régóta pihenő barátunk vég ső nyug-helye körül sorakozunk ma..." - kezdte beszédét egykor Schulek Frigyes, a neves magyar építész. S hogy ki volt az a "régóta pihenő barát"? Izsó Miklós! S kikből állt a "tisztelt gyülekezet"? Többek kö-zött Lotz Károly, Feszty Árpád, Strobl Alajos, Than Mór, Hindy Kál-mán vett részt a sirkeóavatáson - valamennyien a XIX. század kiemel-kedő művészeinek számítottak.

Ma már legfeljebb a nevüket ismerik, életművük jórészt feledésbe merült.

Emlékezzünk mi is - nem emlékművel, csak pályafutásának felidé-zésével - a 100 éve pihenő volt pataki diákról, akit férfikora delén ra-gadott el a halál!

Izsó Miklós 1831. szeptember 28-án született egy Borsod megyei falucskában, Disznóshorvátiban, melyet ma Izsófalvának neveznek. Mi-után alsobb iskoláit elvégezte, szülei Patakra küldték tanulni. Itt a leg-jobbak közé tartozott, s a rajzolásban csakhamar valamennyi társát fe-lülmúlta. A kollégiumban - minden előzetes tanulás nélkül - készített művei azt sejtették, hogy jeles művész lesz belőle. 1846 nyarán tör-tént, hogy József nádor Patakra látogatott, s a tizenöt éves diák oly élethű rajzot készített róla a templomi szertartás idején, hogy a nádor megtartotta magának.

Elérkezett az 1848-as forradalmi tavasz; az ifju Izsó Miklós habo-zás nélkül állt a szabadságharc zászlaja alá. /Ennek az eseménynek a hatása különösen 1860-70 között mutatkozott meg művészetében. / A sza-badságharc bukása után a felvidéki Rimaszombatban, Jakowetz Antal kőfaragómesternél dolgozott, s ezzel egyidejűleg a rimaszombati rajzta-nodába járt. A következő fontos esemény az 1853-as évszámhoz kap-csolódott életében. A fiatalember ekkor ismerkedett meg a klasszikus szobrászat mesterével, Ferenczy Istvánnal. Ferenczy azonnal felismer-te a nem mindennapi tehetséget Izsóban, s nagy szeretettel, különös gondnal vezette be az ifjút a művészet titkainak világába.

Izsó nemsokára Bécsben, majd a müncheni akadémián gyarapítot-ta tudását. Ily en felkészültséggel kb. 20 év alatt alkotta meg legjelentősebb műveit. /Ezek közé számít a Puszták furulyása, a Busuló juhász, az Arató nő, az Ételhordó parasztasszony című zsánerszobra, illetve a Széchenyiről és Csokonairól mintázott szobra./

Izsó Miklóst valaha a "magyar szobrászat Petőfijének" is ne vez-ték. Így ma már aligha emlegetik, de az tény, hogy akárcsak Petőfi, Izsó is állandó nélkülözések között, küszködve élt; természete, mint a költőé, lobbanékony, fékezhetetlen volt; mindvégig lángolt benne a nemze-ti és a művészi szabadság iránti vágy. A képzőművészetben - Pető-fi forradalmi elvei szerint - ő alkotta meg az első izig-vérig népies műveket.

Miért tiszteljük? A magyar nemzeti szobrászat megteremtéséért és európai színvonalu műveléséért. - A neves szobrászművész 1875. május 29-én Budapesten halt meg. - Halálának 100. évfordulóján há-lál val és kegyelettel gondolunk rá.

H e g e d ü s I r é n
III. A

S Z I G N Á L

Király Zoltán:

M é r e g é s n e k t á r

/Tájkép, emberrel/

Hegyalja:

vulkán-k iköpött,
északi szél boronálta hegyek,
naphívó völgyek, ököl-melegségű rögök,
szártá föld-faló partjaik között
kigyó-medrü folyók ölelése,
opál fények és goromba ködök,
fergeteges szél: égből zuhanó
vasfejú vércse,
sovány hold: nádvágókcsorba sarlója,
szikkadt asszonyok csontk öszörülte
kéve-vágó kése,
telihold: kézi daráló
szédült malomk ő-keringése,
zárt, kerek ég, hajnalok derengése...

Ember és táj.

Micsoda mélység,
fény, árnyék, mult.. és miféle nép!
Tarlóhántáskor csontot virágzik a föld,
századok ujja nyomát, vasat, ércpénzt
forgatnak ki az őszi ekék;
s itt éltetek, elődök, ősök,
ökrösfogatok előtt ballagó
rongyos egykori hegedősök,
testszagu bölcs öregek, parasztok,
Dózsa György óta ismerősök,
kaszások, kapások, kiszolgált verekedők
nyugtalan népek örök csatate rein,
szó lómetszők, a táj arcát faragók,
magiszterek, a nép arcát faragók:
"isa mik vo ~~gy~~ ^{gy} ~~muk~~ látjátuk feleim",
magvetők és kishivatalnok ok,
Isten szolgái, széphangu papok,
írastudók, riogatói néphalálnak,
tógás tiszteletes diákok,
muskétás vasasok ellen is bátrak,
születtek, elvegyültek és kiváltak
és lettek leláncolt gályarabok
vagy karóbahuzottak, lettek

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

---

s z i g n á l

Esze Tamás legigazabb komái,
akinek mindig futniok kellett
ezen a tájon, ahol ritkán lehetett
egy mély lélegzetre megállni,
Rákóczi urfi felszabadító
lábnyomát csodálni ...

Ilyen a táj,
                                ahol méreg és nektár
mindig egyszerre ömlött,
ahol a homok, a kő, a sár meg a nádas,
a vulkáni hamu fakó humusza
cserepezi az öklöt,
de ahol mégis fennen fénylik a szellem,
tudás és akarat
babonák, álhit, tévtanítók és
ember-taposók ellen;
hársfákkal, és akasztófákkal
tüzdelte híres határ,
ahol mindig volt lázadó
vagy élő áldozat a tüzre,
s a lapuló falvak népe a zászlót
mindig a jövő szelébe tűzte,
pedig minden tavaszon
félig előnti az ár
és ősszel a sár
földem

K i r á l y Z o l t á n volt pataki diák, tanulmányait Debre-
cenben, a Kossuth Lajos Tudományegyetemen magyar szakán végezte.
Ott kapott 1956-ban tanári diplomát. 1958-tól 1963-ig a Fővárosi Szabó
Ervin Könyvtárban volt könyvtáros; 1964-ben könyvtárvezető lett egy
budapesti kutatóintézetben.

A Magyar Népköztársaság ösztöndijasaként két évet töltött Bul-
gáriában. Azóta rendszeresen fordított bolgárról magyarra.
Több antológiában jelent meg versfordítása; folyóiratunk saját ver-
seit is rendre közölték.

Legutóbb az Európa Könyvkiadó gondozásában 1973-ban
megjelent "Margarétás záporok" című válogatásban helyet fordításai.
kaptak

S Á R O S P A T A K I K R Ó N I K A

H O L M I

H I R E K

- A sárospataki Tanácsi Hiradó 3. számában olvastuk, hogy II. Rákóczi Ferenc születése 300. évfordulójának méltó megünneplésére városunkban létrejött a 11 fős Rákóczi Emlékbizottság. Az emlékbizottság az országos program, irányelvek alapján gondoskodik a helyi program kidolgozásáról, a szervező munka megindításáról.

- 1975. február 22-én Nagy János külügyminiszter-helyettes, volt pataki diák - a Kossuth L. Középiskolai Kollégium és a gimnázium meghívására - élénk érdeklődéstől kísért külpolitikai tájékoztatót tartott iskolánkban.

- Jókai Mór születésének 150. évfordulója alkalmából - 1975. március 1-én - a KISZ, valamint Dr. Csuhaj V. Imréné irányításával a magyar nyelvi és irodalmi munkaközösség nagyszabású irodalmi vetélkedőt szervezett.

Eredmények: 1. Szóke Éva IV.A
2. Szatmáry Béla IV.C
3. Zergi Klára IV.D

- A három történelmi tavaszt illő keretek között ünnepeltük meg. 1975. március 14-én dísztermünkben az I-II. évfolyam tagjai előtt Baranyi József I. D. osztályos tanuló méltatta az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc jelentőségét; utána - Dobay Béla tanár úr összeállításában - a "Szent volt a harc" című Jókai- emlékműsor hangzott el. - A Magyar Tanácsköztársaság kikiáltása 56. évfordulójának jegyében rendezett március 20-i iskolai ünnepélyünkön Hajdu István tanár úr mondott beszédet. Az ekkor látott irodalmi műsor elkészítéséért Hazagh Krisztina IV. B oszt. tanulót, valamint a XIII-as KISZ-alapszervezetet illeti dicséret. - A felszabadulásunk 30. évfordulója tiszteletére tartott iskolai ünnepélyünk szónoka Kádas Sándor igazgató úr volt. Az ebből az alkalomból bemutatott irodalmi műsor megszerkesztésében és előadásában Ferró Anna II. B oszt. tanuló és az Androméda KISZ-alapszervezet játszott nagy szerepet.

- John Wilson budapesti angol nagykövet a feleségével, fiával, valamint Mr. Took követségi kulturális attaséval 1975. március 14-én látogatást tett nálunk, és elbeszélgetett Kádas Sándor igazgató úrral, Juhász Ferenc és Derda István szaktanárral az iskolánkban folyó angoltanításról.

- 1975. április 2-án Bódi Géza nevelési igazgatóhelyettes vezetésével iskolánk KISZ-küldöttsége megjelent azon a szép ünnepségen, melyet a mezőcsáti gimnázium rendezett abból az alkalomból, hogy felvette Nógrád Sándor nevét.

- Leyszek Erzsébet III. B oszt. tanuló az 1975. április 19-20-án Szikszón lebonyolított megyei anyanyelvi versenyen elért eredménye alapján bejutott az anyanyelvi verseny országos döntőjébe.

- Felszabadulásunk 30. évfordulója alkalmából 1975. április 23-án a KISZ és a földrajzi munkaközösség földrajz-vetélkedőt rendezett.

Eredmények: 1. Csuhaj V. Imre III. F
2. Rák Rudolf III. B
3. Szegedi Sándor IV. F

H O L M I

H I R E K

- Kerekes Barna IV. B oszt. tanuló az 1975. április 25-26-27-én Győrben megtartott Szép Magyar Beszéd Versenye országos fordulóján Kazinczy-érmes lett.

- 1975. április 26-án iskolánk KISZ -szervezete és történelmi munkaközössége hazánk felszabadulásának 30. évfordulója alkalmából vetélkedőt rendezett.

Eredmények: 1. IV. D osztály csapata
2. IV. F " "
3. IV. B " "

- 1975. május 7-8-án Jos Mortelmans a belga oktatási minisztérium államtitkára volt iskolánk vendége. Elsősorban az idegen nyelvek oktatása iránt érdeklődött, ezért az I. B-ben Juhász Ferenc, a IV. B-ben Hazagh Mihály angolórán vett részt. A ~~diplomata~~ Kádas Sándor igazgató urnak úgy nyilatkozott, hogy a két osztályban a tanulók angol nyelvi ismerete, beszédkészsége jól megalapozott.

- A végzős diákok c s e n g ő b u c s u j a - kb. 1000 főnyi közönség jelenlétében, hagyományos külföldi külföldiek között - nálunk e hó 10-én zajlott le. A negyedikesek nevében Szőke Éva IV. A-s, a harmadikosok nevében Bogár Katalin III. F-es tanuló mondott meleg hangú beszédet; a IV. B-s Orbán Éva egy szép szavalattal vált meg az Alma Matertől. Kádas Sándor igazgató ur szívélyes bucsuszavakkal bocsátotta el a ballagókat.

- 1975. május 15-16-án a Kossuth L. Középisk. Koll. ifjusága - Sipos István tanár ur és Orbán Éva rendezésében - nagy sikerrel mutatta be Molière: A botcsinálta doktor c. komédiáját.

H U M O R

Régi matematikatanárunk, Béla bácsi magyarázatát egyszer váratlan, kívülről jövő hang zavarta meg.

Gyanakodva és mérgesen fordult az egyik diákhhoz:

- Fiacskám! Honnan származott ez a hangforrás?

A diák megszeppenve mondta:

- Tanár ur, kérem! Ez a hangforrás, egy kutyától származott..

Ugy látszik, Béla bácsit nem elégítette ki a válasz, mert így dörögött:

Kutya volt, az bizonyos. De hogy kétlábu, vagy néglábu, ez itt a kérdés..

S Z Ó S Z A L A G O K című rejtvényünk megfejtését - anyagtorlódás miatt - márciusi számunkban nem tudtuk közölni. Ezért most hozzuk az érdeklődők tudomására, hogy "Bodrog-parti Athén"-nak /homályba vesző eredet után/ Móricz Zsigmond, "magyar Cambridge"-nek az angol internátus építésének befejezése óta sok iskolabarát, legutóbb /Kiált Patak váró, c. könyvében/Lázár István nevezte Sárospatakot. A "forradalmak oroszlanbarlangja" kifejezést /XI. számú uti levélben/ Petőfi alkalmazta lakhelyünkre. Csokonai emlegette környékünket és városunkat. /A szépség ereje a bajnoki szíven c. versében/ "magyar Pindus" -ként, " a Hegyalja Helikonja "-ként.

A helyes választ beküldő Csehi Zsuzsanna és Koreny Gizella III. D osztályos tanuló könyvjutalomban részesült.

SÁROSPATAKI KRÓNICA

A sárospataki Rákóczi Gimnázium KISZ-szervezetének lapja

A kiadásért felelős: Kádas Sándor igazgató

Felelős szerkesztő: Dobay Béla tanár és Bódi Géza igazgatóhelyettes

Diákszerkesztők: Csóka György, Fráter Mária, Fehér Mária, Nagy Judit, Orbán Éva, és Tóth Irén